

zahteval je vodja levičarjev dr. Plener, naj se vzprejme v adresno dostavek, v katerem bode odločno izražena želja, naj se ljudsko šolstvo razvija edino le na podlogi obstoječih zakonov. To je bilo pa Poljakom preveč. Kakor ima ljudsko šolstvo prevažen pomen za vsak narod, ima ga seveda tudi za Poljake. Vsaka dežela, vsak narod pa pozna najbolje svoje razmere sam in torej tudi način, na kateri bi se dalo najpripravneje zboljšati šolstvo, da bi ustrezalo potrebam svojega naroda in dežele. Dela se pa od vseh strani, ter posebno se trudijo tudi Poljaki uže več let zato, da bi zadobili deželni zbori v tem pogledu več pravic, nego jih jim pripuščajo do zdaj popolnoma v centralističnem smislu skovani šolski zakoni. Ko bi torej Poljaki za dr. Plenerjev predlog glasovali, zamerili bi se ne samo konservativnemu klubu, ampak bi dali tudi sami sebi najhujšo moralno zaušnico. Storili pa niso tega, vsled česar je bil Plenerjev predlog zavržen, Plener pa je naznanil, da bode levica predložila svoj poseben načrt. Kaj pa zdaj? Baron Dipauli in prof. Šuklje sta izjavila, da bo desnica v zbornici, kadar pride adresni načrt na dnevni red, predlagala svoje nasvete kot predloge manjšine. Jih bodo li vzprejeli Poljaki? Stara „Pr.“ se je izrazila o Šukljetovem nasvetu, da je opravičen ter popolnoma umesten kot odgovor na prestolni govor. Po tem bi se lahko sklepalo, da se bodo Poljaki, ki žive v posebni prijateljski zvezi z grofom Taaffejem, še premislili.

Ostane le vprašanje, kaj bodo počeli Mladočehi. Praška „Politik“ piše, da ne bode preostajalo Mladočehom družega, nego glasovati za Bilinskega načrt s Šukljetovim dostavkom. Gotovega se pa ne more danes še nič trditi.

Ker se začne debata v zbornici o adresnem načrtu šele v petek 8. t. m. in bode najbrže trajala kakih 8 dni, zvedeli bodemo šele prihodnji teden, ali bode vzprejet sploh kak načrt adrese in torej tudi, kako lice bode imela večina državnega zbora.

Deželni odbor.

Za odbornike okrajnih cestnih odborov so bili imenovani, in sicer:

za skladovni okraj Mokronoški grof Anton Barbo, grajščak v Rakovniku, in Jožef Perger, posestnik v Šmarjeti;

za skladovni okraj Kostanjeviški Otmar Sever, župan v Kostanjevici, in Janez Svoboda, nadgozdar na Čateži;

za skladovni okraj Radeški Franc Juvančič, župan v Radečah, in Janez Prijatelj, posestnik v Dvoru.

Deželni odbor je dovolil c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani v prosep kmetijstva naslednje prispevke:

500 gld. za nakup strojev, ki naj se oddado podružnicam;

300 gld. za pospeševanje prasičje reje, in

200 gld. za podružnični drevesnici v Mokronogu in Grahovem.

Zakon o povzdigi reje goveje živine je bil potrjen z Najvišjim sklepom 11. avgusta 1890 ter se bode kmalu razglasil v deželnem zakoniku.

Po § 2. tega zakona morajo v posameznih občinah biki, pripravi, da se smejo rabiti za plemenitvene namene, biti tako razdeljeni, da pride na vsakih 100 plemenskih krav in telic najmenj po eden bik plemenjak.

§ 3. določuje, da ima vsaka občina dolžnost, za živino, nahajajočo se v nje ozemlju, potrebno število bikov plemenjakov sama nakupiti in vzdrževati, v kolikor ne zadostujejo za to živino rabljeni zasobni biki plemenjaki, ki so v občini. Stroški za nakup in vzdrževanje občinskih bikov plemenjakov mora, v kolikor za njih pokritje ne zadostujejo iz njih porabe izvirajoči prejemki (junčevina), potem morebiti iz javnih zakladov dovoljene podpore in drugi dohodki, porazdeliti občinski zastopna vse živinorejce, kateri ne rede svojih bikov plemenjakov, v kolikor se niso med seboj drugače dogovorili, po vsako leto posebe zračunjenem številu plemenskih krav in telic, in župan mora potirjati te stroške kakor občinske priklade.

Da se ta naloga občinam zljajša in z ozirom na velike koristi, katere iz povzdige reje goveje živine izvirajo kmetijstvu, dovolil je visoki deželni zbor v seji dne 22. novembra 1890 iz deželnega zaklada 4000 gld. podpore zlasti za nakup bikov plemenjakov, katere je občinam oddajati dogovorno z osrednjim odborom c. kr. kmetijske družbe po primerno znižani ceni.

Zvršujoč ta deželnozborski sklep, bode deželni odbor po osrednjem odboru kmetijske družbe oddal

- a) najpred meseca maja t. l. nekoliko bikov plemenjakov, Beljancev in Pincgavcev, občinam in potem tudi posameznim živinorejcem Kamniškega, Kranjskega in Radovljanskega političnega okraja in onih krajev Ljubljanske okolice, koder to pasmo uže sedaj rede,
- b) in nekoliko pozneje nekaj bikov plemenjakov Muricedolskih, eventuelno švicarskih, občinam in tudi posameznim živinorejcem z Dolenjskega in Notranjskega.

Dotične prošnje iz okrajev Kamnik, Kranj, Radovljica in Ljubljanska okolica vložé naj se do 10. maja t. l., z Dolenjskega in Notranjskega pa do 15. junija t. l. pri deželnem odboru.

Vsak prosilec za bika mora v prošnji navesti:

- 1.) da je pripravljen bika vzprejeti o pravem času na oni bližnji postaji, katera bode za to določena,
- 2.) da plača za bika polovico tistih stroškov, katere je zanj imel deželni odbor pri nakupu, in
- 3.) da bode podpisal zavezno pismo, s katerim se zaveže, imeti prejetega bika dve leti za pleme in, če ga iz katerega koli zadostnega vzroka po dovoljenji deželnega odbora proda, povrniti po 5 gld. za vsak mesec, ki ga pred to dobo odda.

Živinorejci, kateri bodo prejetega bika rabili nad dve leti za pleme, in sicer najmanj štiri mesece, dobili bodo po 20 gld. in za vsak nadaljni mesec po 5 gld. nagrade.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Presvetla cesarica se je pripeljala dne 1. t. m. na parobrodu „Miramar“ s Krfa v Miramar ob 9. uri zjutraj, od koder se je odpeljala zvečer s posebnim dvornim vlakom na Dunaj.

— Presvetli cesar pride baje dne 22. junija t. l. v Reko, ostane tam dva dni ter se odpelje z mornarico, katera bode za to priliko zasidrana v Reški luki, k mornaričnim vajam, ki se bodo vršile letos ob dalmatinski obali.

— Ivan Orth. Argentinski ladijski poveljnik Leon Mansilla je odposlal 50 strani dolgo poročilo predsedniku „La Plata“ držav Pellegriniju o ladiji „St. Margheritta“, katere lastnik je bil Don Juan Orth, bivši avstrijski nadvojvoda. Iz poročila je razvidno, da se je ladija v viharji od 3. do 5. avgusta 1890. l. z vsem moštvom potopila na južnem konci Amerike.

— Obravnave zaradi trgovinske pogodbe med avstrijsko-ogrsko in nemško državo so se končale dne 3. t. m. na Dunaji, in jo je naš cesar uže podpisal.

— Zveza dolenske železnice s hrvaškimi. Med nameravanimi železniškimi progami, koje misli graditi ogrska država, nahajamo tudi progo Karlovec-Sisek do kranjske meje, katero bi pa treba bilo podaljšati do Ljubljane. Ker bode dolenska železnica izpolnila en kos tega načrta, nadejati se je tem bolj, da bode ogrska vlada tudi gotovo zvršila svoj namen. S tem bi se pa napravila najkrajša zveza med zahodno Evropo in Črnim morjem, in Ogri bi najceneje izvažali svoje žito v gorate dežele evropske, posebno pa v Švico, kamor se uvažava prav veliko žita. Ako se to zgodi, kar je pa prav verjetno, ni se bati, da bi kedaj na škodo bila v našem deželnem zboru sklenena postava o poroštvu dobička dolenske železnice.

— Valvazorjev spomin. Dne 27. aprila t. l. je izročil deželnega muzeja kustos g. Müllner uzorec Valvazorjevega kipa deželnemu muzeju po navzočnih deželnih odbornikih g. ces. svetniku Murniku in g. dr. Vošnjaku ter izrekel misel, da bi se napravil po tem uzorci, katerega je izdelal njegov bratranec g. Josip Müllner, kipar v Solnogradu, marmoren kip ter odkril leta 1893. ob dvestoletnici smrti Valvazorjeve.

— Mestni policijski zdravnik g. dr. Fran Illner je imenovan za zdravnika c. kr. državne železnice v Ljubljani namesto pokojnega dr. Frana Ambrožiča.

— Zdravstveno stanje Ljubljanskega mesta. Obče se govori in piše, da merjo ljudje jako pogostoma v

Ljubljani. Mestni fizik dr. Kopřiva je pa dokazal na podlogi statističnih podatkov v seji zdravstvenega sveta Ljubljanskega dne 15. aprila t. l., da je bilo izmed 1092 leta 1890. v Ljubljani umrlih oseb 44.9 % tujcev, to je takih ljudi, ki nimajo v Ljubljani stalnega bivališča, nadalje pravi gospod mestni fizik v svojem poročilu, da jih je 47.2 % umrlo po dobrodelnih zavodih. Te številke govore dovolj jasno, ako pomislimo, da se iz vse Kranjske stekajo bolniki v edino javno deželno bolnico v Ljubljani. Ni ga mesta v Avstriji, ki bi v svoji sredini imelo toliko zavodov kolikor Ljubljana. Prisilna delarnica, jetnišnici, hiralnica itd. vplivajo izdatno na mrljivost, a taki zavodi se po drugih mestih ne jemljejo v poštev, ker se drugod, kakor n. pr. v Gradci, nahajajo zunaj obmestja. Zanimivo je tudi vedeti, da je skoraj tretjina vseh umrlih, namreč 31.77 odstotkov, doseglo starost nad 60 let, kar je proti drugim mestom na pr. proti Dunaju (19 odstotkov) jako ugodno.

— Romarski vlak na Trsat. V soboto dne 9. t. m. se odpelje o priliki šeststoletnice božje poti na Trsatu iz Ljubljane poseben vlak v Reko, in sicer ob 12. uri in 5 minutah popoludne. Vozni listi za tja in nazaj bodo veljavni do 22. t. m. in stali za II. razred 5 gld. 25 kr., za III. razred pa 3 gld. 50 kr. V Reki bodo na razpolaganje parobrodi, ki bodo one, ki se izkažejo s temi voznimi listi, po jako nizkih cenah vozili v Opatijo in nazaj. Kdor bi si hotel pri tej priliki ogledati tudi Trst, dobode po jako nizki ceni vozni list iz Sv. Petra do Trsta. Nazaj se bode lahko voziti z vsakim osebnim vlakom, le z brzovlakom ne. Med potjo je dovoljeno dvakrat pretrgati vožnjo, samo je treba pokazati na dotičnih postajah vozni list železniškemu uradniku, da to potrdi na njem. Vozni listi se dobivajo v Ljubljani pri gosp. J. Pavlinu, ali pa tudi pri gospodični Fani v Špitalskih ulicah.

— Nova lekarna je dovoljena v Ribnici na Dolenskem. Prošnje naj se pošljejo v 6 tednih c. kr. okr. glavarstvu v Kočevji.

— K letošnjim vojaškim vajam bodo poklicani rezervisti iz 1886., 1884. in 1882. l., potrjeni dopolnilni rezervisti iz 1886. in 1888. leta, dalje enoletni prostovoljci, ki imajo krajšo nego sedemletno službeno dolžnost, ter vsi rezervisti, ki se lansko leto niso udeležili vojaških vaj.

— Dan 1. majnika. Dan prvega majnika je minil v naši državi popolnoma mirno. Skoro povsod, posebno pa na deželi, so bili delavci pri svojem delu kakor navadno. Po nekaterih mestih so pa delavci s privolitvijo svojih gospodarjev praznovali ta dan ter imeli shode, na katerih so večinoma zahtevali osemurno dnevno delo in splošno volilno pravico, pa vsi ti shodi so se končali v najlepšem redu. Tudi po drugih državah ni bilo posebnih nerodnosti, razen na Laškem in Francoskem. V Neapolji in v Rimu so se do krvavega sprijeli delavci, redarji in vojaki. Posebno v Rimu je nagovarjal neki anarhist delavce, naj kar napadejo posestnike, kar so nekateri tudi